

Brussel, 10.4.2024
COM(2024) 158 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Tweede verslag over de werking van Richtlijn 2014/53/EU inzake radioapparatuur

1 Inleiding

1.1 De richtlijn radioapparatuur

Met de richtlijn radioapparatuur¹ wordt een eengemaakte markt² voor radioapparatuur gewaarborgd, omdat daarin essentiële eisen zijn vastgesteld op het gebied van veiligheid, gezondheid, elektromagnetische compatibiliteit en efficiënt gebruik van het radiospectrum. Ook vormt zij de basis voor verdere regulering van enkele aanvullende aspecten.

Op grond van artikel 47, lid 2, van de richtlijn radioapparatuur moet de Europese Commissie de werking van de richtlijn radioapparatuur evalueren en daarover uiterlijk op 12 juni 2018 en vervolgens om de vijf jaar [verslag uitbrengen](#) aan het Europees Parlement en de Raad. Met dit verslag wordt voldaan aan die eis voor de periode tot en met 12 juni 2023.

1.2 Politieke context

Dit verslag bestrijkt een periode waarin “Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk” een van de prioriteiten was die in de politieke beleidslijnen van de Commissie voor de termijn 2019-2024 zijn vastgesteld. Relevant voor radioapparatuur is het feit dat in die beleidslijnen de volgende zaken aan bod komen: het internet der dingen (Internet of Things, IoT); gezamenlijke normen voor de 5G-netwerken van de EU; normen voor nieuwe technologieën; en strenge normen voor privacy, (cyber)beveiliging, veiligheid en ethiek.

Deze periode werd ook gekenmerkt door de COVID-19-pandemie, die de vraag naar toegang op afstand aanzienlijk heeft doen toenemen, waardoor ook de invoering van aanverwante radioapparatuurtechnologieën en de noodzaak tot bevordering van de cyberbeveiliging in een stroomversnelling is geraakt.

Wat de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU betreft, wordt elke in de EU gevestigde marktdeelnemer die een product uit het Verenigd Koninkrijk koopt, importeur. Daarnaast verloren de aangemelde instanties in het Verenigd Koninkrijk hun status van aangemelde instantie in de EU en werden zij verwijderd uit het informatiesysteem van de Commissie over aangemelde organisaties (de [Nando-databank](#)).

De illegale invasie van Oekraïne door Rusland heeft het bewustzijn vergroot van zowel de rol van telecommunicatieapparatuur op het gebied van cyberbeveiliging als de noodzaak om de veerkracht van radioapparatuurproducten op de EU-markt te vergroten. Er moet worden gewezen op het

---

¹ Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van radioapparatuur en tot intrekking van Richtlijn 1999/5/EG.

² Verwijzingen in dit verslag naar “eengemaakte markt”, “EU” of “lidstaten” moeten waar nodig worden gelezen in samenhang met punt 2.9 van de [Blauwe Gids van 2022](#), met daarin richtsnoeren voor de uitvoering van de productvoorschriften van de EU, en punt 1.2.2.1 van de [gids voor de richtlijn radioapparatuur](#) (beide documenten zijn in het Engels).

belang van precisieradioapparatuur zoals drones of producten voor tweërlei gebruik, d.w.z. zowel militair als civiel gebruik, met inbegrip van een aantal draadloze apparaten.

2 Ontwikkelingen in de wetgeving

Sinds 2018 zijn verschillende wetgevingshandelingen vastgesteld die relevant zijn voor de richtlijn radioapparatuur en er zijn er nog meer in voorbereiding.

2.1 Verordening (EU) 2018/1139: burgerluchtvaart (boorduitrusting, drones)

Bij Verordening (EU) 2018/1139³ (EASA-verordening) is de richtlijn radioapparatuur gewijzigd, en met name de regeling die van toepassing is op het in de handel brengen van radioapparatuur voor de luchtvaart.

2.2 Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/320: toegang tot nooddiensten via smartphones met behulp van het Galileo-systeem

In Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/320⁴ is de essentiële eis van artikel 3, lid 3, punt g), van de richtlijn radioapparatuur met ingang van 17 maart 2017 van toepassing gemaakt op smartphones. Bij de toegang tot nooddiensten moeten smartphones technische oplossingen ondersteunen voor de ontvangst en verwerking van wifigegevens en gegevens van wereldwijde satellitnavigatiesystemen (GNSS), die ten minste compatibel en interoperabel zijn met het Galileo-systeem, en voor het ter beschikking stellen van die gegevens voor overdracht in noodcommunicatie.

Bij gebrek aan geharmoniseerde normen moeten fabrikanten de conformiteit van hun radioapparatuur met deze essentiële eis laten beoordelen door een aangemelde instantie.

2.3 Verordening (EU) 2019/1020: markttoezicht en conformiteit van producten

Verordening (EU) 2019/1020⁵ is sinds 16 juli 2021 van toepassing op producten die vallen onder de harmonisatiewetgeving van de EU, met inbegrip van de richtlijn radioapparatuur.

---

³ Verordening (EU) 2018/1139 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2018 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart.

⁴ Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/320 van de Commissie van 12 december 2018 tot aanvulling van Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de toepassing van de in artikel 3, lid 3, onder g), van die richtlijn bedoelde essentiële eisen ter waarborging van de bepaling van de locatie van de oproeper bij noodcommunicatie via mobiele toestellen

⁵ Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten.

2.4 Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30: cyberbeveiliging

De Commissie heeft op 29 oktober 2021 Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30⁶ vastgesteld, waardoor de essentiële eisen van artikel 3, lid 3, punten d), e) en f), van de richtlijn radioapparatuur van toepassing zullen worden op bepaalde categorieën radioapparatuur. Door de Commissie is een [effectbeoordeling](#) uitgevoerd.

Meer in het bijzonder zal door de gedelegeerde verordening de veerkracht van het netwerk worden verbeterd, de privacy van consumenten beter worden beschermd en het risico van monetaire fraude worden beperkt.

De gedelegeerde verordening heeft betrekking op met internet verbonden draadloze apparaten en andere apparaten, zoals speelgoedradio's, radioapparatuur voor gebruik bij de kindercare en wearables met radioapparatuur.

De gedelegeerde verordening wordt van toepassing op 1 augustus 2025. Fabrikanten hebben dus voldoende tijd om hun producten aan te passen⁷.

Op 5 augustus 2022 heeft de Commissie een normalisatieverzoek⁸ verzonden naar het Europees Comité voor Normalisatie (CEN) en het Europees Comité voor elektrotechnische normalisatie (Cenelec) en verzocht om uiterlijk op 30 juni 2024⁹ relevante geharmoniseerde normen te hebben ontwikkeld. Dit zal fabrikanten helpen om aan de nieuwe eisen te voldoen.

De [verordening cyberweerbaarheid](#) zal inhoud geven aan de ontwikkeling van Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30, omdat zij betrekking zal hebben op alle digitale producten en op de gehele levenscyclus ervan.

2.5 Richtlijn (EU) 2022/2380 (de richtlijn universele lader)

In een [effectbeoordeling](#) zijn verschillende opties met betrekking tot de invoering van een [universele lader](#) onderzocht. De richtlijn radioapparatuur is gewijzigd bij Richtlijn (EU)

---

⁶ Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30 van de Commissie van 29 oktober 2021 tot aanvulling van Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de toepassing van de essentiële eisen als bedoeld in artikel 3, lid 3, punten d), e) en f), van die richtlijn.

⁷ Naar aanleiding van een formeel verzoek van CEN en Cenelec is de in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30 van de Commissie vastgestelde termijn uitgesteld van 1 augustus 2024 tot 1 augustus 2025. De wijzigingsverordening (Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/2444) is vastgesteld en bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

⁸ Uitvoeringsbesluit van de Commissie betreffende een normalisatieverzoek aan het CEN en het Cenelec met betrekking tot radioapparatuur ter ondersteuning van Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad en Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30 van de Commissie.

⁹ De oorspronkelijke termijn was vastgesteld op 30 september 2023 en is uitgesteld tot 30 juni 2024, naar aanleiding van een formeel verzoek van het CEN en het Cenelec.

2022/2380¹⁰ (de richtlijn universele lader), waarbij de eisen voor de oplossing van een “universele lader” in de richtlijn radioapparatuur worden opgenomen, namelijk:

- USB-C wordt de geharmoniseerde oplaadpoort;
- harmonisatie zal een einde maken aan de ongerechtvaardigde begrenzing van de oplaadsnelheid door verschillende producenten en zal ervoor zorgen dat de laadsnelheid gelijk is bij het gebruik van ongeacht welke compatibele lader;
- consumenten zullen een nieuw elektronisch apparaat zonder een nieuwe lader kunnen kopen;
- producenten moeten relevante visuele en schriftelijke informatie over de oplaadkenmerken verstrekken.

Deze eisen gelden vanaf 2024 voor alle mobiele zaktelefoons, tablets, digitale camera's, koptelefoons, headsets, draagbare luidsprekers, draagbare videogameconsoles, e-readers, oordopjes, toetsenborden, muizen en draagbare navigatiesystemen. Vanaf 28 april 2026 zijn deze eisen ook van toepassing op laptops. Deze eisen kunnen in de toekomst van toepassing worden op nog meer producten.

De richtlijn universele lader zal worden aangevuld met overeenkomstige eisen in het kader van een herziening van de [uitvoeringsverordening inzake ecologisch ontwerp](#) voor externe stroomvoorzieningen. De belangrijkste voorgestelde opties zijn:

- de consument informeren door de vermelding “universele laders” met een overeenkomstig logo en pictogram;
- voorkomen dat niet-conforme laders worden verkocht bij apparaten waarop de richtlijn radioapparatuur van toepassing is;
- de voordelen van interoperabiliteit opschalen door het toepassingsgebied van “universele laders” uit te breiden tot andere apparatuur dan apparatuur waarop de richtlijn radioapparatuur van toepassing is.

De herziening van de regelgeving zal naar verwachting in 2024 worden afgerond.

De Commissie zal rapporteren of ook moet worden overwogen of de vereisten inzake ontbundeling en/of verplichte ontbundeling eveneens moeten gelden voor kabels.

---

¹⁰ Richtlijn (EU) 2022/2380 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 tot wijziging van Richtlijn 2014/53/EU betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van radioapparatuur.

3 Niet op wetgeving betrekking hebbende ontwikkelingen

3.1 In het kader van de richtlijn radioapparatuur aangemelde instanties

Een van de belangrijkste gevolgen van het toenemende aantal eisen van de richtlijn radioapparatuur is dat anmeldende autoriteiten moeten beoordelen of aangemelde instanties bekwaam zijn om aan de nieuw van toepassing geworden essentiële eisen te voldoen.

Het Nando-systeem is aangepast om aan te geven aan welke essentiële eisen een aangemelde instantie kan voldoen.

3.2 Radioapparatuur waarvoor geen nationale beperkingen gelden

Overeenkomstig artikel 1, lid 3, van Beschikking 2000/299/EG van de Commissie¹¹ heeft de Commissie in 2020 een lijst gepubliceerd van apparatuur die binnen het toepassingsgebied van “[categorie 1](#)” valt (d.w.z. apparatuur die zonder beperkingen in de handel kan worden gebracht en in gebruik kan worden genomen). Deze lijst wordt momenteel geactualiseerd om rekening te houden met de wijzigingen in EU- en nationale regelgeving inzake toegang tot radiospectrum.

3.3 Actualisering van de gids voor de richtlijn radioapparatuur

De gids voor de richtlijn radioapparatuur is een niet-bindend document dat markttoezichtautoriteiten, het bedrijfsleven en aangemelde instanties helpt de richtlijn radioapparatuur consequent uit te voeren.

De meest recente versie van de gids voor de richtlijn radioapparatuur is in december 2018 gepubliceerd en is openbaar [toegankelijk](#). Momenteel wordt overwogen de gids voor de richtlijn radioapparatuur te actualiseren.

4 Geharmoniseerde normen ter ondersteuning van de richtlijn radioapparatuur

4.1 Vermelding van normen

Sinds 2018 heeft de Commissie de referentienummers van 72 geharmoniseerde normen bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* (Publicatieblad). De normen die in de L-serie van het Publicatieblad zijn bekendgemaakt, voorzien in een vermoeden van conformiteit met de essentiële eisen van de richtlijn radioapparatuur wanneer zij correct worden gebruikt.

Er heeft een aantal besprekingen van juridische aard plaatsgevonden met de relevante technische comités van het CEN, het Cenelec en het Europees Instituut voor telecommunicatienormen (ETSI). De volgende hoofdthema's zijn proactief verduidelijkt door de diensten van de Commissie, zodat de normalisatie verder kan worden ontwikkeld:

---

¹¹ De lijst blijft geldig op grond van de richtlijn radioapparatuur, met uitzondering van de bepalingen van Beschikking 2000/299/EG van de Commissie die verwijzen naar het “waarschuwingsteken”.

- toepassing van ontvangerparameters om de veerkracht van radioapparatuur te vergroten en de productie van schadelijke interferenties te voorkomen;
- objectiviteit en verifieerbaarheid van normen om te voorkomen dat de fabrikant een te grote mate van vrijheid wordt geboden om technische specificaties toe te passen;
- innovatie en concurrentievermogen van de testsector in de EU;
- toleranties en meetonzekerheden om kunstmatige wijzigingen van de technische grenswaarden te voorkomen en nauwkeurigere metingen te bevorderen.

4.2 Normalisatieverzoeken

Sinds 2018 heeft de Commissie twee normalisatieverzoeken voor geharmoniseerde normen ter ondersteuning van de richtlijn radioapparatuur vastgesteld.

4.2.1 Toegang tot nooddiensten via smartphones — artikel 3, lid 3, punt g), van de richtlijn radioapparatuur

Ter ondersteuning van de uitvoering van Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/320 heeft de Commissie een normalisatieverzoek¹² aan het ETSI vastgesteld, welk verzoek het ETSI besloot niet in te willigen.

Met het oog op een consequente aanpak en gezien het feit dat deelname van een aangemelde instantie vereist is voor de uitvoering van de conformiteitsbeoordeling heeft de Commissie [richtsnoeren](#) voor aangemelde instanties gepubliceerd.

4.2.2 Cyberbeveiliging — artikel 3, lid 3, punten d), e) en f), van de richtlijn radioapparatuur

De Commissie heeft fabrikanten ondersteund bij het voldoen aan de nieuwe cyberbeveiligingsvereisten door het CEN en het Cenelec te verzoeken drie geharmoniseerde normen uit te werken¹³. Het CEN en het Cenelec hebben het verzoek in september 2022 ingewilligd.

4.3 Geharmoniseerde normen ter ondersteuning van artikel 3, lid 1, van de richtlijn radioapparatuur

Er zijn slechts enkele geharmoniseerde normen ter ondersteuning van artikel 3, lid 1¹⁴, van de richtlijn radioapparatuur. De reden hiervoor is dat zij niet ter vermelding zijn voorgesteld door de Europese normalisatieorganisaties of omdat zij niet voldeden aan de te vermelden wettelijke eisen

---

¹² Uitvoeringsbesluit van de Commissie betreffende een normalisatieverzoek aan het ETSI met betrekking tot mobiele zaktelefoons ter ondersteuning van Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad in samenhang met Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/320 van de Commissie.

¹³ Uitvoeringsbesluit van de Commissie betreffende een normalisatieverzoek aan het CEN en het Cenelec met betrekking tot radioapparatuur ter ondersteuning van Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad en Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/30 van de Commissie.

¹⁴ Eisen inzake veiligheid en elektromagnetische compatibiliteit.

van de richtlijn radioapparatuur. In ieder geval is de betrokkenheid van een aangemelde instantie niet vereist om de conformiteit met deze essentiële eisen aan te tonen.

5 Activiteiten van de lidstaten

5.1 Verslagen van de lidstaten uit hoofde van artikel 47, lid 1, van de richtlijn radioapparatuur

De lidstaten hebben in 2021 en 2023 verslagen ingediend over de uitvoering van de richtlijn radioapparatuur, waarin de volgende punten werden benadrukt:

- de meeste lidstaten hebben belanghebbenden en andere autoriteiten geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de richtlijn radioapparatuur;
- er werd geen probleem gemeld met betrekking tot sectoroverschrijdende samenwerking tussen autoriteiten;
- sommige autoriteiten nemen deel aan nationale en Europese normalisatie-instanties. Andere fora voor samenwerking op het gebied van normen zijn het Comité voor conformiteitsbeoordeling en markttoezicht inzake telecommunicatie (TCAM), de Groep administratieve samenwerking voor de richtlijn radioapparatuur (ADCO RED) en het Comité voor normen;
- voor de beoordeling van conformiteitsbeoordelingsinstanties die aangemelde instanties willen worden, vertrouwen de meeste lidstaten op nationale accreditatie-instanties¹⁵. Sommige lidstaten hebben voorgesteld ook bij de Europese samenwerking voor accreditatie (EA) een coördinatiemechanisme in te stellen en de beoordeling van aangemelde instanties in de hele EU te harmoniseren door alleen beoordeling via accreditatie toe te staan;
- de opkomende risico's en uitdagingen omvatten artificiële intelligentie, herconfigureerbare radiosystemen, opgeknapte ("refurbished") producten, drones, digitale etikettering, invoer uit niet-EU-landen, regelmatige herziening van wetgeving en normen, testcapaciteit, elektronische handel en installatie van producten.

5.2 Actualisering van de activiteiten van ADCO RED

Sinds 2011 publiceert ADCO RED jaarlijkse statistieken over markttoezichtactiviteiten. Het aantal inspecties steeg in 2022 tot 11 491, met een percentage non-conformiteit van ongeveer 60 %. Dit resultaat komt niet overeen met de algemene conformiteit van radioapparatuur op de markt, omdat bij de meeste markttoezichtactiviteiten de inspecties zich richten op problematische sectoren.

Tussen 2018 en 2022 voerde ADCO RED twee campagnes uit (IoT-apparaten en particuliere mobiele radio (PMR) en PMR 446-producten).

---

¹⁵ Zie Verordening (EG) nr. 765/2008.

In 2021 is ADCO RED begonnen met deelname aan de door de EU gefinancierde gezamenlijke acties: JAHARP 2020 (specifiek absorptiepercentage (SAR) op verbonden apparaten, apparaten verbonden met het IoT in samenwerking met de douane, en een geharmoniseerde aanpak voor de beoordeling van de administratieve vereisten voor productsectoren in het kader van Verordening (EU) 2019/1020); en JAHARP 2021 (Wireless Local Area Network WLAN 5 GHz en radioapparatuur in auto's).

ADCO RED heeft over een aantal onderwerpen, waaronder de toepasselijkheid van de richtlijn radioapparatuur op specifieke producten, verschillende gidsen en andere informatiebronnen voor belanghebbenden opgesteld en gepubliceerd.

Wat het door internet ondersteunde informatie- en communicatiesysteem voor het pan-Europese markttoezicht (ICSMS) betreft, heeft ADCO RED samen met de Commissie gewerkt aan de voorbereiding van uitvoering van de interface voor de richtlijn radioapparatuur.

5.3 EU-testfaciliteit

Overeenkomstig de in Uitvoeringsverordening (EU) 2022/1267¹⁶ vastgestelde procedures voor de aanwijzing van de EU-testfaciliteiten (EUTF) heeft de Commissie de Litouwse regelgevende autoriteit voor communicatie [aangewezen](#) als de EUTF voor radioapparatuur. De EUTF's zijn verplicht om, binnen het gebied waarvoor zij zijn aangewezen, de taken uit te voeren die zijn vastgesteld bij artikel 21 van Verordening (EU) 2019/1020¹⁷.

6 Uitvoering en handhaving

6.1 Risicobeoordeling

Fabrikanten van radioapparatuur moeten voorafgaand aan de conformiteitsbeoordeling een risicobeoordeling uitvoeren. Zij moeten met name de risico's en de waarschijnlijkheid van optreden daarvan evalueren om concrete technische risicobeperkende maatregelen te kunnen nemen. In de richtlijn radioapparatuur is niet voorzien in een specifieke risicobeoordelingsmethode.

Bovendien valt de evaluatie van de risicobeoordeling door de fabrikanten onder de bevoegdheid van de lidstaten. Een gemeenschappelijke aanpak door de autoriteiten maakt derhalve deel uit van de coördinatieactiviteiten van ADCO RED.

---

¹⁶ Uitvoeringsverordening (EU) 2022/1267 van de Commissie van 20 juli 2022 tot nadere bepaling van de procedures voor de aanwijzing van Unietestfaciliteiten ten behoeve van het markttoezicht en de controle van de productconformiteit overeenkomstig Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad.

¹⁷ Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten.

6.2 Toegang tot nooddiensten door autonome maritieme radioapparatuur (gedelegeerde verordening)

De deskundigengroep heeft onderzocht op welke wijze kan worden gezorgd voor een passend gebruik van het automatisch identificatiesysteem (AIS) en het wereldwijd maritiem nood- en veiligheidssysteem (GMDSS) voor autonome maritieme radioapparatuur (AMRD) om toegang te krijgen tot nooddiensten, waaronder het vermijden van interferentie met andere maritieme uitrusting.

De voorlopige conclusie luidt dat de essentiële eisen¹⁸ van de richtlijn radioapparatuur van toepassing kunnen zijn op de aard van de onderwerpen in de onlangs uitgebrachte ITU-R-aanbevelingen¹⁹. Gedetailleerde specificaties kunnen worden geïntegreerd in relevante geharmoniseerde normen.

6.3 Formeel bezwaar tegen de SAR-meetnorm

In 2022 heeft Frankrijk formeel bezwaar gemaakt tegen een geharmoniseerde norm voor SAR-metingen²⁰. Frankrijk is van mening dat deze norm moet worden herzien omdat de fabrikant op grond van de huidige versie vrijelijk een meetafstand tussen 0 en 5 mm kan kiezen. Het land is van mening dat in de norm moet worden gespecificeerd op welke meetafstand het maximumniveau wordt bereikt. De huidige benadering stelt de fabrikant in staat een afstand met een lager SAR-niveau te gebruiken.

De Commissie heeft het Cenelec om een technisch verslag verzocht, waarin werd geconcludeerd dat van de hoogste SAR gewoonlijk sprake is op een afstand van 0 mm. De deskundigengroep radioapparatuur is het in grote lijnen eens met deze benadering. Het Cenelec zal de desbetreffende norm dienovereenkomstig aanpassen.

6.4 Radioapparatuur in voertuigen

De Commissie heeft erop gewezen dat voertuigfabrikanten (via een risicobeoordeling) ervoor moeten zorgen dat de conformiteit aan de richtlijn radioapparatuur van een draadloos apparaat niet verandert nadat het in het voertuig is geïnstalleerd en samen met andere radioapparatuur wordt gebruikt.

---

¹⁸ Artikel 3, lid 2, en artikel 3, lid 3, van de richtlijn radioapparatuur.

¹⁹ Aanbeveling ITU-R M.2135-0.

²⁰ EN 50-566:2017, Productnorm voor het aantonen dat draadloze telecommunicatietoestellen voldoen aan de basiseisen en blootstellingslimieten met betrekking tot de blootstelling van personen aan elektromagnetische velden in het frequentiegebied van 30 MHz tot 6 GHz: in de hand gehouden en op het lichaam gedragen toestellen in de directe nabijheid van het menselijk lichaam.

6.5 Interferentie met meteorologische radars veroorzaakt door 5 GHz RLAN-apparatuur

Interferentie van apparatuur van het 5 GHz Radio Local Area Network (RLAN) met meteorologische radars is een bekend probleem. Dergelijke interferentie is een van de belangrijkste zorgen van de weerradargemeenschap, omdat interferentie de gegevenskwaliteit en de werking van de algoritmen voor nabewerking kan aantasten. De bronnen van interferentie zijn moeilijk te traceren omdat ze zo kortstondig zijn.

De Commissie heeft het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) verzocht een [studie](#) uit te voeren om het probleem te analyseren en oplossingen voor te stellen. Geen van deze opties biedt echter een volledige oplossing, omdat beide diensten dezelfde frequentieband gebruiken. Bovendien zouden de meest haalbare oplossingen een betere onderlinge coördinatie tussen de nationale autoriteiten vereisen. De geharmoniseerde norm EN 301 893 V2.1.1, waarbij het DFS-mechanisme²¹ wordt toegepast, is een manier gebleken om bij correct gebruik interferentie te voorkomen. Ook met betrekking tot de huidige EU-verordening inzake RLAN op 5 GHz²² zijn er geen tekortkomingen.

6.6 Toegang tot de nooddiensten die gebruikmaken van de VoLTE-technologie

In 2022 heeft Nederland de kwestie van het gebrek aan interoperabiliteit van VoLTE-technologie²³ voor telefoongesprekken aan de orde gesteld. Telefoongesprekken zijn vaak niet mogelijk wanneer een smartphone wordt gebruikt in het netwerk van een andere exploitant (roamingdienst) die het 2G- en het 3G-netwerk heeft afgesloten. Dit probleem is met name problematisch voor de toegang tot nooddiensten (E112) omdat er geen alternatief is voor een telefoongesprek.

De technische specificaties van het cellulaire netwerk worden ontwikkeld door 3GPP, een wereldwijd partnerschap waaraan het ETSI deelneemt. Het ETSI heeft een verslag ingediend waarin wordt geconcludeerd dat deze kwestie voornamelijk te wijten is aan het ontbreken van commerciële overeenkomsten tussen netwerkexploitanten, waardoor de VoLTE-dienst op haar beurt niet volledig operationeel is.

De voorlopige conclusie van de Commissie luidt dat de richtlijn radioapparatuur niet het juiste instrument is om dit probleem aan te pakken, omdat de richtlijn radioapparatuur netwerkexploitanten geen verplichtingen kan opleggen.

6.7 Elektronische etikettering

De sector heeft voorgesteld de gevraagde merktekens en informatie in digitale vorm in te voeren. Het doel is het concurrentievermogen van de sector te verbeteren door een einde te maken aan de

---

²¹ Dynamische frequentieselectie (DFS) is een technisch element dat de transmissie automatisch naar een andere frequentie verschuift als wordt gedetecteerd dat het kanaal bezet is.

²² Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/2307 van de Commissie.

²³ Voice-over LTE (langetermijnontwikkeling). Dit is de technologie die door de vierde generatie cellulaire netwerken (4G) wordt gebruikt voor de uitvoering van de spraakdienst.

noodzaak van gedrukte informatievoorziening. Het zou ook in overeenstemming zijn met de groene aanpak van de EU.

Verscheidene lidstaten vrezen dat het daardoor moeilijker kan worden om markttoezichtactiviteiten uit te voeren, omdat het moeilijker zou zijn om toegang te krijgen tot informatie in digitale vorm. Ook zijn zij van mening dat deze maatregel voor sommige marktdeelnemers, zoals distributeurs, belastend kan zijn.

6.8 Producten die worden opgeknapt (“refurbished”), geherproduceerd en gerepareerd

Opknappen (“refurbishing”), herproduceren en repareren is een snel groeiende markt, met name op het gebied van smartphones. Het draagt bij tot de circulaire economie doordat de levensduur van producten wordt verlengd.

Wat de richtlijn radioapparatuur betreft, worden exploitanten die producten wijzigen (volgens de Blauwe Gids) wettelijk als fabrikant aangemerkt indien zij de apparatuur zodanig ingrijpend wijzigen dat de conformiteit ervan met de essentiële eisen in het gedrang kan komen. Er moet een manier worden ontwikkeld om de vereisten voor de circulaire economie in overeenstemming te brengen met de vereisten voor de bescherming van consumenten en openbare activa die in de richtlijn radioapparatuur zijn vastgesteld.

7 Nieuws over de activiteiten van REDCA

De Radio Equipment Directive Compliance Association ([REDCA](#)) is de vereniging van aangemelde instanties die conformiteitsbeoordelingen uitvoeren in het kader van de richtlijn radioapparatuur.

In 2018 besprak de REDCA 5G-technologie, de SAR en risicobeoordelingen. De databank “RED NB refused certificate” werd geïmplementeerd op het CIRCABC-systeem. Daarnaast is een leidraad²⁴ (TGN) over risicobeoordeling besproken en is er een nieuwe versie gepubliceerd.

In 2019 besprak de REDCA het ontmaskeren van valse testrapporten. Een discussie over actieve antennes heeft geleid tot de herziening van de desbetreffende TGN. De REDCA hield een eerste discussie over cyberbeveiliging.

In 2020 werden de regels van de REDCA voor de stemming over TGN’s herzien, zodat nu alleen aangemelde instanties in het kader van de richtlijn radioapparatuur kunnen stemmen. Verder was er nog nieuws over cyberbeveiliging als algemeen onderwerp en waren er nadere besprekingen over de actieve 5G-antenne.

In 2021 vonden verdere besprekingen plaats over radioapparatuur in voertuigen. Daarnaast heeft de REDCA een reeks webinars over E112/Galileo gehouden.

---

²⁴ Het doel van de TGN’s is iets te doen aan het gebrek aan duidelijkheid over de richtlijn radioapparatuur en/of de gids voor de richtlijn radioapparatuur zoals die in de REDCA worden ervaren.

In 2022 werden de regels van de REDCA geactualiseerd op basis van opmerkingen van het transparantieregister. Er vonden besprekingen plaats over toleranties en meetonzekerheden in normen.

In de eerste helft van 2023 organiseerde de REDCA een workshop met het CEN/Cenelec over het normalisatieverzoek voor een gedelegeerde verordening inzake cyberbeveiliging.

8 Onderwerpen die op grond van artikel 47, lid 2, van de richtlijn radioapparatuur moeten worden gerapporteerd

In artikel 47, lid 2, van de richtlijn radioapparatuur is bepaald dat de Commissie verslag moet uitbrengen aan het Europees Parlement en de Raad over zes specifieke doelstellingen. De Commissie heeft via een onder hen verspreide enquête de leden van de deskundigengroep radioapparatuur van de Commissie om inbreng gevraagd.

8.1 Doelstelling 1. Samenhangend systeem op EU-niveau voor alle radioapparatuur

De respondenten van de enquête stelden de volgende kwesties aan de orde:

- het is lastig om te zorgen voor samenhang met veel andere relevante wetgevingsteksten;
- het ontbreken van een volledig geharmoniseerde verordening inzake spectrumtoegang in de EU leidt tot versnippering van de markt;
- de resterende verschillen tussen de lidstaten moeten worden weggewerkt;
- de essentiële eisen van artikel 3, lid 3, van de richtlijn radioapparatuur houden geen verband met interferenties en elektromagnetische immuniteit en moeten daarom elders worden gereguleerd;
- de richtlijn radioapparatuur moet worden omgezet in een verordening.

8.2 Doelstelling 2. Convergentie van de telecommunicatiesector, de audiovisuele sector en de IT-sector

Respondenten van de enquête beschouwden het groeiend aantal draadloos verbonden producten en het uitdijende corpus van verwante wetgeving als een belemmering voor de toepassing van de richtlijn radioapparatuur. Een van de voorstellen was om de richtlijn radioapparatuur, de richtlijn elektromagnetische compatibiliteit en de laagspanningsrichtlijn samen te voegen. Voorgesteld werd eisen en geharmoniseerde normen vast te stellen voor combinaties van radioproducten en elektrische producten die geen radioproducten zijn. Er werd ook opgeroepen tot actievere adviezen op het gebied van cyberbeveiliging.

8.3 Doelstelling 3. De harmonisatie van regelgeving op internationaal niveau mogelijk maken

De respondenten van de enquête stelden de volgende kwesties aan de orde:

- onderlinge overeenstemming tussen de wetgevingsteksten is van het allergrootste belang;
- er moet worden nagegaan hoe de circulaire economie zal worden uitgevoerd in de sector waarop de richtlijn radioapparatuur van toepassing is (bijvoorbeeld opgeknapte producten);
- uit internationaal oogpunt zijn normen bijzonder belangrijk en daarom moeten ze sneller worden vermeld. Nadat de Commissie haar regels voor het vermelden van normen had aangescherpt om de rechtszekerheid te vergroten, waren sommige internationale normen niet langer geharmoniseerde normen;
- er moet een studie worden uitgevoerd naar elektronische CE-markering en digitale documentatie;
- markttoezichtactiviteiten en handhaving moeten beter worden geharmoniseerd;
- er wordt aangenomen dat de harmonisatie van de eisen voor radioapparatuur tussen de EU en Noord-Amerika een groot potentieel heeft;
- internationale samenwerking op het gebied van markttoezicht en accreditatie is belangrijk.

8.4 Doelstelling 4. Hoog niveau van consumentenbescherming

De respondenten van de enquête brachten verschillende kwesties aan de orde:

- zelfbeoordeling op basis van geharmoniseerde normen creëert een dynamisch en zichzelf aanpassend kader. Conformiteit is echter te afhankelijk van de integriteit van de fabrikanten en heeft geleid tot een lage mate van conformiteit. Een register waarin uitsluitend aangemelde instanties producten kunnen registreren, zou bijdragen tot een hogere conformiteit;
- de vrijwaringsprocedure is niet gemakkelijk toepasbaar (met name wanneer een beslissing in rechte wordt aangevochten);
- SAR-waarden moeten op de verpakking worden gedrukt om de consument te informeren.

8.5 Doelstelling 5. Draagbare radioapparatuur functioneert onderling met accessoires, met name met universele laders

De respondenten van de enquête waren ingenomen met de vaststelling van de richtlijn universele lader en merkten het volgende op:

- de richtlijn universele lader zal in de toekomst moeten worden geactualiseerd om rekening te houden met technische en juridische ontwikkelingen en om verdere aspecten te reguleren;
- bij de ontwikkeling van verdere regels voor universele laders moet rekening worden gehouden met de vermindering van elektrisch afval en de vernieuwing van de richtlijn inzake ecologisch ontwerp;
- producthandleidingen moeten informatie bevatten over de wisselwerking met accessoires.

8.6 Doelstelling 6. Weergave van de vereiste informatie op het geïntegreerde beeldscherm

De meeste respondenten zagen weliswaar de voordelen (met name wat betreft het verminderen van (papier)afval), maar waren zich ook bewust van de uitdagingen die dit met zich mee zou brengen voor markttoezichtautoriteiten, douanecontroles en eindgebruikers. De respondenten wezen op complicaties (bv. de producten moeten een batterij hebben die ten minste gedeeltelijk is opgeladen; het is nodig de verpakking open te maken en de beschermfolie van het scherm te verwijderen; en de noodzaak dat de informatie niet kan worden gewijzigd). Daarom pleitten zij ervoor ook dit te reguleren.

Sommige respondenten wezen op mogelijke oplossingen, zoals het verstrekken van een QR-code of het aanbrengen van de CE-markering op de verpakking.

9 Conclusie

De richtlijn radioapparatuur is al meer dan acht jaar van toepassing. Dankzij deze richtlijn is er tijdens deze periode sprake geweest van een gelijk speelveld voor de radioapparatuursector en zijn het radiospectrum en de gezondheid van de gebruikers beschermd om schadelijke interferenties te voorkomen.

De richtlijn radioapparatuur is ontworpen op een neutrale manier die aanpassing aan nieuwe risico's en technologische ontwikkelingen mogelijk maakt door gebruik te maken van twee mechanismen. Ten eerste worden de geharmoniseerde normen voortdurend geactualiseerd om rekening te houden met geavanceerde en nieuwe telecommunicatietechnologieën. Ten tweede beantwoordt de vaststelling van gedelegeerde handelingen in het kader van de richtlijn radioapparatuur aan de behoeften op het gebied van toegang tot de nooddiensten en de bescherming door cyberbeveiliging.